

2021-04-19
Dnr: REV 4-2021

Region Västerbotten
Regionfullmäktige
Organisationsnummer:
232100-0222

Revisionsberättelse för år 2020

1 Inledning

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som regionstyrelsen och nämnder bedrivit under år 2020. Revisorer i kommunalförbund, stiftelser med flera har granskat regionens kommunala företag och kommunalförbund.

Styrelsen och nämnderna ansvarar för att verksamheter bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheterna. De ansvarar för att det finns en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Styrelsen och nämnderna ansvarar också för att det finns en tillräcklig återrapportering till fullmäktige. Revisorerna har till uppgift att granska verksamhet, kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi har genomfört 2020 års granskning i enlighet med kommunallagen, fullmäktiges revisionsreglemente och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen är genomförd med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning i ansvarsfrågan. Underliggande revisionsrapporter finns på www.regionvasterbotten.se.

1.1 Sammanfattande iakttagelser

Pandemin medförde att år 2020 var ett mycket speciellt år. Region Västerbotten ställde om verksamheten för att hantera effekterna av pandemin och ta hand om patienter som blev sjuka i covid-19. Chefer och medarbetare i regionen uppvisade god anpassningsförmåga för att hantera det allvarliga läge som uppstod. Tack vare riktade statsbidrag redovisade regionen ett positivt ekonomiskt resultat. Med hänsyn till omständigheterna med pandemin bedömer vi att regionstyrelsen, övriga nämnder och beredningar i allt väsentligt genomförde sina verksamheter på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Det finns dock allvarliga brister i den politiska styrningen som behöver åtgärdas. Otydliga ansvarsförhållanden mellan regionstyrelsen och övriga nämnder bidrog till svårigheter i styrningen. Störst är otydligheterna mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Granskningar år 2020 visar att hälso- och sjukvårdsnämnden hade svårt att styra och kontrollera sitt ansvarsområde. Under år 2020 var hälso- och sjukvårdsnämnden även allt för passiv.

2021-04-19

En tillbakablick visar att problemen i den politiska styrningen har byggts upp under en lång period. Flera av bristerna under år 2020 är sådana som vi tidigare påtalat. Det är inte hållbart att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte åtgärdar brister som vi uppmärksammar. Våra viktigaste iakttagelser för år 2020 är i sammanfattning:

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden hade för år 2020 svag styrning och kontroll över sina ansvarsområden. Otydliga ansvarsförhållanden mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden bidrog till brister i styrningen och kontrollen.
- En genomgång av hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll visar att nämnden år 2020 tog få beslut och var allt för passiv.
- Tjänstemannastödet till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden var i flera avseenden för svagt utvecklat. Outvecklad beredning, otydligheter i ansvar och befogenheter och frånvaro av formellt beslutade processer, arbetsformer och rutiner bidrog till stora svårigheter för styrelsen och nämnden att styra sina ansvarsområden. Det svaga stödet underminerade den demokratiska styrningen och försatte enskilda ledamöter i besvärliga lägen.
- Regionen saknade ett fungerande ledningssystem. Detta bidrog till svårigheter i den politiska styrningen men också för verksamheterna att veta hur processer skulle vara utformade och vilka regler som gällde i regionen.
- Ägarstyrningen av regionens kommunala bolag var för svagt utvecklad. Regionstyrelsens uppsikt var inte tillräcklig.

I avsnitten nedan kommenterar vi iakttagelser för regionstyrelsen och nämnderna.

2 Regionstyrelsen

Vi bedömer att regionstyrelsen i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. För år 2020 redovisade regionen ett positivt resultat på +98 miljoner kronor. I förhållande till budget var det ett underskott med -46 miljoner kronor. Bidragande orsaker till att regionen redovisade överskott var stora riktade och generella statsbidrag kopplade till pandemin på totalt cirka 750 miljoner kronor. Balanskravsresultatet för år 2020, där resultatet justerats enligt särskilda regler i kommunallagen, var positivt med ett överskott på +376 miljoner kronor. Det betyder att det negativa balanskravsresultatet från år 2019 på -333 miljoner kronor är helt återställt. Regionens verksamheter hade ett överskott mot budget med +67 miljoner kronor.

På grund av effekterna av pandemin är det mycket svårt att analysera årets resultat. Visserligen redovisade verksamheterna för år 2020 ett överskott på grund av tillkommande statsbidrag. Det är dock rimligt att anta att det strukturella underskott som finns sedan tidigare år kvarstår. Det är inte heller troligt att regionen kommer att få statsbidrag i samma omfattning under kommande

2021-04-19

år. Vi är därför oroliga över att det kommande år finns risk för betydande underskott.

För sitt ansvarsområde som nämnd redovisade regionstyrelsen ett överskott med +298 miljoner kronor, vilket motsvarade en avvikelse med +10,3 procent i förhållande till budget. Bidragande orsaker var tillkommande statsbidrag och ett förändrat beräkningsunderlag för pensionskostnaderna.

2.1 Styrning och kontroll

Granskningar år 2020 visar att regionstyrelsen inte hade en tillräckligt utvecklad styrning och kontroll. Otydliga ansvarsförhållanden, outvecklad ärendebehandling, frånvaro av fungerande ledningssystem och svagt tjänstemannastöd bidrog till att styrelsen inte hade en tillräcklig styrning och kontroll.

2.2 Ägarstyrningen

Ägarstyrningen av regionens kommunala bolag var för svagt utvecklad. I regionen saknas strukturer och organisering för en väl fungerande ägarstyrning. Flera av bolagens ägardirektiv och bolagsordningar var inaktuella och i behov av revideringar. Det påbörjade arbetet med att utveckla ägarstyrningen var allt för långsamt.

2.3 Uppsiktsplikten

Regionstyrelsens uppsikt över övriga nämnder och kommunala företag var inte tillräckligt utvecklad. Inför kommande år bör styrelsen öka sin ambitionsnivå.

3 Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter genomförde under år 2020 stora insatser för att ställa om verksamheten och ta hand om patienter som drabbades av covid-19. Stora ansträngningar gjordes också för att upprätthålla den ordinarie hälso- och sjukvården och tandvården. Trots svaga resultat för verksamhetsmålen bedömer vi att hälso- och sjukvårdsnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden hade dock ett stort ekonomiskt underskott med -208 miljoner kronor, trots betydande tillskott av statsbidrag. Det motsvarade en avvikelse på -3,9 procent i förhållande till budget. I flera år har vi påtalat att det behövs krafttag för att nämnden ska klara av att genomföra sitt uppdrag.

3.1 Styrning och kontroll

Granskningar år 2020 visar att nämnden hade svårt att styra och kontrollera sitt ansvarsområde. Vi bedömer att otydliga ansvarsförhållanden i förhållande till regionstyrelsen och svagt tjänstemannastöd bidrog till nämndens svaga styrning. En genomgång av nämndens protokoll visar att nämnden under år 2020 var allt för passiv. Under flera år har vi framfört till nämnden att den behöver bli mer aktiv i sin styrning och kontroll.

4 Regionala utvecklingsnämnden

Vi bedömer att regionala utvecklingsnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden redovisade ett underskott mot budget med -23 miljoner kronor. Detta motsvarade en negativ budgetavvikelse med -6,9 procent.

4.1 Styrning och kontroll

Granskningar år 2020 visar att nämndens styrning och kontroll behöver utvecklas. Nämnden hade för år 2020 inte beslutat om mätbara mål. Utifrån nämndens redovisning är det svårt att bedöma om resultaten var tillräckliga. Nämnden behöver också utveckla ärendebereidningen och kvaliteten på arbetet med den interna kontrollen.

5 Folkhögskolestyrelsen

Folkhögskolestyrelsen redovisade ett underskott mot budget med -0,4 miljoner kronor. Vi bedömer att folkhögskolestyrelsen i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

6 Patientnämnden

Patientnämnden redovisade ett överskott med drygt +0,7 miljoner kronor. Vi bedömer att patientnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden behöver dock fortsätta utveckla styrningen och uppföljningen med hjälp av mätbara mål och arbetet med den interna kontrollen.

7 Kostnämnden i Lycksele

Nämnden redovisade ett underskott med -4,8 miljoner kronor. Det motsvarade ett underskott med -11,2 procent av de budgeterade intäkterna. Vi bedömer att kostnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Nämndens målstyrning och interna kontroll var dock inte tillräckligt utvecklad. Från och med årsskiftet 2020/2021 upphörde nämnden.

8 Måltidsnämnden i Skellefteå

Vid årets slut redovisade nämnden ett överskott på +1,1 miljoner kronor. Vi bedömer att måltidsnämnden i allt väsentligt genomförde verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden hade i huvudsak en tillräckligt utvecklad styrning och kontroll.

9 Beredningarna för folkhälsa och demokrati

Vi bedömer att de tre beredningarna för folkhälsa och demokrati i allt väsentligt genomförde sina uppdrag på ett ändamålsenligt sätt.

10 Ansvarsprovning

Vi bedömer sammantaget att regionstyrelsen, övriga nämnder och beredningar i Region Västerbotten i allt väsentligt genomförde sina verksamheter på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi

2021-04-19

har i vår bedömning beaktat att regionens verksamheter under år 2020 anpassade sig för att hantera påfrestningar som följde med pandemin.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Den finansiella redovisningen är framtagen i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer att folkhögskolestyrelsen, patientnämnden och måltidsnämnden i Skellefteå i huvudsak hade en tillräcklig intern kontroll. Vi bedömer att regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden och kostnämnden i Lycksele **inte** hade en tillräcklig intern kontroll.

Vi bedömer att regionen uppnår tre av fullmäktiges finansiella mål och att ett mål inte uppnås. Regionen klarade målet om att styrelser och nämnder ska redovisa ett utfall som minst motsvarar budgeterat resultat. Utfallet för detta mål innebar ett överskott mot budget på 67 miljoner kronor. Regionen klarade **inte** målet om att 48 procent av pensionsåtagandet skulle vara finansierat år 2020. Utfallet för detta mål var 45 procent. Regionen klarade målet om att självfinansieringsgraden av investeringar skulle vara minst 25 procent. Utfallet för detta mål var 82 procent. Slutligen klarade regionen målet om att låneskulden, exklusive pensionskulden, högst fick uppgå till 42 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Utfallet för detta mål var 29 procent. Vi bedömer att regionen inte uppfyller fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Framför allt hade hälso- och sjukvårdsnämnden stora ekonomiska underskott.

När det gäller verksamhetsmål bedömer vi att resultaten för patientnämnden, folkhögskolestyrelsen och måltidsnämnden var förenliga med fullmäktiges mål. För regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och kostnämnden var resultaten **inte** förenliga med fullmäktiges verksamhetsmål. För regionala utvecklingsnämnden var redovisningen av måluppfyllelsen inte tillräckligt utvecklad för att det skulle vara möjligt att bedöma om resultatet var förenligt med fullmäktiges mål.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för regionstyrelsen, övriga nämnder, beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner regionstyrelsens årsredovisning för år 2020.

Våra ställningstaganden är baserade på de rapporter som finns redovisade i en bilaga till revisionsberättelsen.

Revisionsberättelsen är digitalt signerad den 19 april 2021.

Edward Riedl, ordförande
Bert Öhlund, vice ordförande
Thomas Nordenstam
Mattias Sehlstedt
Britta Enfält
Inger-Ann Omma
Bertil Burén

Bilagor till revisionsberättelsen för år 2020

Regionens revisorers fördjupande granskningar år 2020:

1/2020 Tystnadskultur i Region Västerbotten – resultat från enkätundersökning

2/2020 Hantering av bluffaktura i Region Västerbotten

3/2020 Omställning för en hållbar ekonomi – beredning, genomförande och uppföljning

4/2020 Ärendebereidning år 2020

5/2020 Granskning av registervården i leverantörsregistret

6/2020 Granskning av budgetprocessen år 2020

7/2020 Granskning av samverkan om vården till multisjuka äldre

8/2020 Robust teknisk försörjning av Västerbottens sjukhus

9/2020 Granskning av styrning och kontroll över HR-stöd till chefer

10/2020 Krisberedskap – en granskning av regionens arbete att förebygga, motstå och hantera en kris

11/2020 Ansvar och befogenheter år 2020

12/2020 Ansvar och befogenheter mellan förvaltningschefer år 2020

13/2020 Granskning av riktade statsbidrag

14/2020 Granskning av löneutbetalningar

15/2020 Granskning av 1177

16/2020 Granskning av pensionsmedelsförvaltningen

17/2020 Vårdgivarnas styrning och kontroll av 1177 Vårdguidens tjänster

Regionens revisorers grundläggande granskningar år 2020:

Gr 1/2020 Granskning av delårsrapport 2020-08-31 – finansiell del

Gr 2/2020 Granskning av redovisad måluppfyllelse i delårsrapport per augusti 2020

Gr 3/2020 Granskning av regionstyrelsen år 2020

Gr 4/2020 Granskning av folkhögskolestyrelsen år 2020

Gr 5/2020 Granskning av fullmäktiges beredningar för folkhälsa och demokrati år 2020

Gr 6/2020 Granskning måltidsnämnden i Skellefteå år 2020

Gr 7/2020 Granskning av regionala utvecklingsnämnden år 2020

Gr 8/2020 Granskning av patientnämnden år 2020

Gr 9/2020 Granskning av kostnämnden i Lycksele år 2020

Gr 10/2020 Granskning av regionstyrelsens uppsikt övre följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll år 2020

Gr 11/2020 Granskning av hälso- och sjukvårdsnämnden år 2020

Gr 12/2020 Granskning av redovisad måluppfyllelse i årsredovisning 2020

Gr 13/2020 Granskning av årsbokslut 2020 – finansiell del

Gr 14/2020 Sammanställning av iakttagelser år 2020

Av regionen bildade stiftelser:

Stiftelsen Västerbottens Museums samlingar 894003-5390

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen Skellefteå Museum 894700-8309

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele 895400-6659

- *Revisionsberättelse**

Emma Ricklunds stiftelse 896100-1651

- *Revisionsberättelse*

Stiftelsen AC utveckling 894701-6161

- *Revisionsberättelse*

Stiftelser och fonder förvaltade av regionen:

Samfond för bidrag till patienter vårdade vid Norrlands universitetssjukhus 894001-9766

- *Revisionsberättelse**

Willy Landsbergs stiftelse 894001-9782

- *Revisionsberättelse**

Kommunalförbund:

Kommunalförbundet Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans (NMD) 222000-1313

- *Revisionsberättelse*

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg 222000-3152

- *Revisionsberättelse*

Norra sjukvårdsregionförbundet 222000-1651

- *Revisionsberättelse*

Bilagor till revisionsberättelsen för år 2020

Kommunalförbundet Svensk
luftambulans 222000-3061

- *Revisionsberättelse**

Kommunala bolag:

AC-Net Internservice AB
556930-5278

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport**

AC-Net Externservice AB
556538-4095

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport**

Science Park i Umeå AB
559085-0276

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Norrlandsoperan AB
556529-6190

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Västerbottensteatern AB
556214-5184

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Länstrafiken i Västerbotten AB
556071-4478

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Bussgods i Norr AB
556036-3284

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Norrtåg AB
556758-3496

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

ALMI Företagspartner Nord AB
556735-6398

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Norrbotniabanan AB
556755-2517

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport*

Skellefteå museum AB
556139-0344b

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Västerbottens museum AB
556534-0527

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport*

Skogsmuseet i Lycksele AB
556720-4184

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Övriga kommunala företag:

AB Transitio
556033-1984

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport**

Samtrafiken i Sverige AB
556467-7598

- *Revisionsberättelse*

Inera AB
556559-4230

- *Revisionsberättelse*
- *Granskningsrapport*

Uminova Innovation AB
556633-4818

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport**

Umeå Biotech Incubator AB
556541-2946

- *Revisionsberättelse**
- *Granskningsrapport**

Föreningen för folkrörelsearki-
vet i Västerbotten

894001-6101

- *Revisionsberättelse**

Coompanion Västerbottens län
ekonomisk förening

769602-3873

- *Revisionsberättelse**

* Dokumentet har inte in-
kommit i tid till revisorernas
behandling av revisionsberät-
telse den 19 april 2021. Doku-
mentet översänds till region-
fullmäktige vid ett senare till-
fälle.

SIGNATURSIDA

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande undertecknare:

NAMN:	BRITTA ERIXON ENFÄLT	
TITEL, ORGANISATION:	Revisor, Revisorerne i Region Västerbotten	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_0545d1bb8eb44f783449f9b9a45a961359	
DATUM & TID:	2021-04-19 13:07:35 +02:00	

NAMN:	Tomas Teodor Ingemar Nordenstam	
TITEL, ORGANISATION:	Revisor, Revisorerne i Region Västerbotten	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_06b64fc82c6a4754dd8fae003b2740b3b2	
DATUM & TID:	2021-04-19 13:09:44 +02:00	

NAMN:	BERTIL BURÉN	
TITEL, ORGANISATION:	Revisor, Revisorerne i Region Västerbotten	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_063b05fd66e0476520b4cd326d55852fac	
DATUM & TID:	2021-04-19 13:13:41 +02:00	

NAMN: BERT ÖHLUND
TITEL, ORGANISATION: Vice ordförande, Revisorerna i Region Västerbotten
IDENTIFIKATIONSTYP: Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID: _071bc3c689c3d379af0cc796db7001419d
DATUM & TID: 2021-04-19 13:15:44 +02:00

NAMN: EDWARD RIEDL
TITEL, ORGANISATION: Ordförande, Revisorerna i Region Västerbotten
IDENTIFIKATIONSTYP: Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID: _05c54557229d96fad54ad377ac07b6001
DATUM & TID: 2021-04-19 13:19:39 +02:00

NAMN: MATTIAS SEHLSTEDT
TITEL, ORGANISATION: Revisor, Revisorerna i Region Västerbotten
IDENTIFIKATIONSTYP: Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID: _05be8b9a5fa9346b25f33db03896c04ca2
DATUM & TID: 2021-04-19 13:48:30 +02:00

NAMN: INGER-ANN OMMA
TITEL, ORGANISATION: Revisor, Revisorerna i Region Västerbotten
IDENTIFIKATIONSTYP: Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID: _07559fabcee2ac6aa07299733e863a3339
DATUM & TID: 2021-04-19 13:51:38 +02:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2021-04-19 13:51:46 +02:00
Ref: 1076256
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)